

[Erik Eriksen.]

regeringen fortjener. Valgresultatet må også ses på denne baggrund.

For regeringen betød det imidlertid, at den ikke blot mistede sit spinkle flertal på 1, men at den mistede endnu et mandat. Samtidig mistede det ærede medlem hr. Aksel Larsen et mandat. Der var for dette partis vedkommende vel ikke tale om den opløsning, som regeringspartierne foregøglede sig under valgkampen. Men det var dog immerhen et yderligere tab for de partier, der — hvis jeg må bruge det udtryk — stadig tror på statens almagt.

Så for regeringskoalitionen blev valget et nederlag. I 1960 faldt retsforbundet af i svinget. Trekantregeringen blev til en tokantregering, og i mellemtiden har socialdemokratiet siddet så hårdt på det radikale parti, at det mistede pusten. Hvor gerne de end ville, så de radikale ingen mulighed for at fortsætte som regeringsparti. De havde jo lovet vælgerne, at det ville de kun gøre, hvis de fik fremgang, og vælgerne mente altså nok at kunne undvære radikale ministre. Jeg vil håbe, den højtærede statsminister også kan det.

Hvad selve regeringsforhandlingerne angår, så var situationen fra første færd krystalklar. Ligesom i 1957 ønskede socialdemokraterne, folkesocialisterne og de radikale en socialdemokratisk statsminister. På to punkter var der imidlertid en forskel. For det første så de radikale denne gang ingen mulighed for at fortsætte som regeringspartner med socialdemokratiet, som måtte danne en mindretalsregering. Og for det andet gjorde de sig i realiteten ingen ulejlighed for at tilsløre denne hensigt. Mens de i 1957 udfoldede store anstrengelser for, at omverdenen skulle tro, at partiet ønskede regeringsmagten placeret hos venstre, så opgav de denne gang på forhånd næsten enhver form for spilfægteri. Om det så skyldes svigtende taktiske evner i forhold til de gamle ledere, eller at man har fået nok af den slags, kan jeg naturligvis ikke afgøre. Jeg kan blot konstatere, at man fra den side stadig ikke ønsker en liberal regering. Så længe socialdemokratiet selv ønsker regeringsmagten i dette land, er de radikale rede til at leve i skyggen heraf.

For den gode ordens skyld vil jeg gerne

ved denne lejlighed nævne, at jeg tror, at man i diskussionen om kongemagtens forhold ved regeringsdannelse er ved at komme ind på en farlig glipsti, når man peger på, at negative råd til kongen kan tillægges samme vægt som positive. Eller sagt med jævne ord: at det skulle have samme vægt, om man direkte anbefaler et parti eller en person som regeringsdannende, eller om man måske helst var fri for at se dette parti danne regering. Hvis der ikke kan opnås flertal for en regering gennem positive råd, så må forhandlingerne videreføres, indtil man når frem til en regering, som har den største tilslutning eller tilsagn om fair play. For hvis ikke det skulle være afgørende, lægger man jo op til, at en regering overhovedet ikke kan få lejlighed til at vise, om den har en politik, der er i stand til at udnytte samarbejdsmulighederne. For i teorien tvinges de partier, der måske ville foretrække en regering af en anden farve, til straks at give den mistillidsvotum i folketinget. Og så er vi inde i tilstande, som meget ligner dem, der førte til den fjerde republiks undergang i Frankrig. Ingen kan være tjent med en sådan udvikling. Selv om man helst vil sidde i, hvad jeg vil kalde et juridisk elfenbenstårn, bør man have så megen politisk jordforbindelse, at man kan skimte konsekvenserne af en rådgivning ikke blot ud fra de snævrere juridiske synspunkter.

Nå, men denne gang var alt dette jo ikke aktuelt. Hr. J. O. Krag havde et positivt flertal, nemlig det flertal, der bærer regeringen oppe. Til dette flertal hører jo de folkesocialistiske stemmer, som statsministeren under valgkampen har fraskrevet sig. Tiden vil så vise, om denne bemærkning var henkastet i kampens hede, eller om den er udtryk for en praktisk politik — for regeringen kan jo køre løbet med en trojka med socialdemokrater, folkesocialister og radikale som forspand. Men regeringen har naturligvis også den mulighed at løse problemerne i et bredt samarbejde med oppositionen, og jeg skal ikke gøre mig større, end jeg er: jeg er noget nysgerrig efter at vide, hvilken vej den højtærede statsminister i den givne situation agter at gå.

Jeg har med stor interesse studeret ministerlisten, rettere listerne, og det samme gælder åbningstalen. Måske er jeg af natu-